

Bilim ve Sanat Merkezine Devam Eden Öğrencilerin Devamsızlıklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Student Opinions On The Absence Of Students Attending The Science and Art Center

ÖZET

Bu çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin bilim ve sanat merkezlerine (BİLSEM) devamsızlığın nedenlerine ve devamsızlığın azaltılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmaya 2022-2023 eğitim öğretim yılında BİLSEM'e devam eden ve en çok devamsızlığı bulunan; 5 destek eğitim 1, 5 destek eğitim 2 programı öğrencisi, 5 özel yeteneklileri geliştirme (ÖYG 2) 8. Sınıf öğrencisi, 5 proje öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri elde etmek amacıyla araştırmacılarca hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu pilot çalışması için 5 öğrenciye gönderilmiştir. Öğrencilerden gelen dönüşlere göre form revize edilerek düzeltmeler gerçekleştirilmiştir. Form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların betimsel özelliklerine ilişkin sorular yer alırken, ikinci bölümde üstün yetenekli öğrencilerin bilim ve sanat merkezine devamsızlıklarının nedenleri ve çözüm önerilerine ilişkin sorular yer almaktadır. Görüşmelerin geliştirilmesi için öğrencilere randevular verilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler, içerik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Öğrencilere, bilim ve sanat merkezine devamsızlık nedenleri ve bu sorunun çözümüne ilişkin görüşleri sorulmuştur.

Bilim ve sanat merkezine devamsızlık yapmanın nedeni nelerdir? Sorusunun cevapları 4 tema başlığı altında analiz edilmiştir. Fenomenolojik bir araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen, Destek 1-2 programı, ÖYG 2 ve Proje öğrencilerinin devamsızlıkla ilgili deneyimlerini ve çözüm önerilerini araştıran bir çalışma yapılmıştır. Bu araştırma, öğrencilerin devamsızlık sebeplerini anlamak ve çözüm önerilerini belirlemek üzere yapılmıştır.

Destek 1-2 programı öğrencilerinin devamsızlık nedenlerine ilişkin, zaman ve yorgunluk, ulaşım sorunları, aile ve ebeveynler ile ilgili konular ve okul/sınav hazırlığı temaları belirlenmiştir. Öğrenciler, zaman kısıtlılığı, yoğunluk, uzak konum, ebeveynlerin çalışma saatleri ve diğer aktiviteleri, özel okul ve kurslara katılım gibi sebepleri devamsızlıkla ilişkilendirmişlerdir. Çözüm önerileri arasında, gündüz saatlerinde dersler, bilsem'in tek bir güne sınırlı olması, yakın bir bilsem'in tercih edilmesi, okuldan erken çıkma imkanı, kurs saatleriyle uyumlu olması, servis hizmetleri gibi öneriler bulunmaktadır.

ÖYG 2 öğrencileri, LGS'ye hazırlanmaları ve zaman kısıtlılığı, ulaşım sorunları ve sınav odaklı yoğunluk gibi sebeplerle devamsızlık yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çözüm önerileri arasında, LGS'de ek puan verilmesi, 8. sınıfta bilsem'in sınırlı olması gibi öneriler bulunmaktadır.

Proje öğrencileri ise üniversite sınavına hazırlanmaları, zorlu ulaşım koşulları, zaman kısıtlılığı ve sınav odaklı yoğunluk gibi sebeplerle devamsızlık yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Çözüm önerileri arasında, servis hizmeti, bilsem'in sınırlı olması veya proje hazırlanmaması gibi öneriler bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: üstün yetenekli, bilim ve sanat merkezi, devamsızlık

ABSTRACT

This research aimed to determine the reasons for absenteeism of gifted students at science and art centers (BİLSEM) and student opinions on reducing absenteeism. In the research, phenomenology pattern, one of the qualitative research methods, was used. The research included those who attended BİLSEM in the 2022-2023 academic year and had absenteeism; 5 support education-1, 5 support education-2 program students, 5 special talent development (SDI 2) and 5 project students participated. A semi-structured interview form prepared by the researchers was used to obtain data. The form consists of two parts. While the first part contains questions about the descriptive characteristics of the participants, the second part includes questions about the reasons for students' non-attendance at BİLSEM and solution suggestions. The data obtained from the interviews were analyzed using the content analysis method.

What are the reasons for not attending BİLSEM? The answers to the question were analyzed under 4 themes. A study was conducted using a phenomenological research method, investigating students' experiences and solution suggestions regarding absenteeism.

Regarding the reasons for non-attendance of Support 1-2 program students, themes such as time and fatigue, transportation problems, issues related to family and parents, and school/exam preparation were determined. Students associated reasons such as time constraints, intensity, remote location, parents' working hours and other activities, and participation in private school courses with absenteeism. Among the solution suggestions, there are suggestions such as limiting BİLSEM lessons to a single day during the day, choosing a nearby BİLSEM, the possibility of leaving school early, being compatible with course hours, and shuttle services.

SDI 2 students stated that they experienced absenteeism due to reasons such as preparation for LGS, time constraints, transportation problems, and exam-oriented intensity. Among the solution suggestions, there are suggestions such as giving additional points in LGS and limiting BİLSEM in the 8th grade.

Project students, on the other hand, stated that they experienced absenteeism due to reasons such as preparation for the university exam, difficult transportation conditions, time constraints, and exam-oriented intensity. Among the solution suggestions, there are suggestions such as shuttle service, limited BİLSEM, and not preparing a project.

Keywords: gifted, science and art center, absenteeism

Nihal Kaya İci¹
Canan Kandemir²
Hüseyin Albayrak³

How to Cite This Article

Kaya İci, N., Kandemir, C. & Albayrak, H. (2023). "Bilim ve Sanat Merkezine Devam Eden Öğrencilerin Devamsızlıklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(77): 5174-5181. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.73581>

Arrival: 11 September 2023
Published: 30 November 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* 8. Ulusal Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Kongresinde Sözlü Bildiri Olarak Sunulmuştur

¹ Öğretmen, MEB, Samsun, Türkiye

² Öğretmen, MEB, Samsun, Türkiye

³ Öğretmen, MEB, Samsun, Türkiye

GİRİŞ

Eğitimin temel işlevleri, bir toplumda bilgi, beceri, değerler ve kültürel normlar gibi birçok önemli öğeyi nesilden nesile aktarmak ve bireylerin kişisel gelişimlerini desteklemektir. Eğitim, öğrencilere temel bilgi ve yetenekleri öğretme işlevini yerine getirir. Okullar ve diğer eğitim kurumları, öğrencilere matematik, fen bilimleri, edebiyat, tarih ve diğer konularda bilgi sağlar. Bu bilgi, bireylerin dünya hakkında anlayış kazanmalarını ve karmaşık problemleri çözmelerini sağlar. Eğitim, bireylere çeşitli beceriler kazandırır. Bu beceriler arasında okuma-yazma, iletişim, eleştirel düşünme, problem çözme ve teknoloji kullanımı gibi pratik yetenekler bulunur. Bu beceriler, bireylerin iş dünyasında ve günlük yaşamlarında başarılı olmalarına yardımcı olur. Eğitim, toplumsal değerleri ve normları öğrenme işlevini de yerine getirir. Okullar, öğrencilere empati, saygı, işbirliği ve toplumlarına karşı sorumluluk gibi değerleri öğretir. Bu, toplumun istikrarını ve uyumunu sağlar. Eğitim, bireylerin bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel gelişimini destekler. Öğrenciler, özsaygılarını artırır, hedeflerini belirler ve kendi potansiyellerini gerçekleştirmeleri için fırsatlar elde ederler.

Ülkeler, toplumun ihtiyaçlarını karşılayan kurumlarla donatılmıştır. Türkiye'de eğitim gereksinimleri Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan kurumlar aracılığıyla karşılanır. Örgün ve yaygın eğitim kurumları, hem okul çağındaki hem de okul çağı dışındaki bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılamak amacıyla faaliyet gösterir (Gökner, 2012).

Toplumların geleceğe yönelik hazırlıklarını ve sürdürülebilirliğini sağlayan sistemler arasında eğitim sistemleri öncelikli bir konumda bulunur. Eğitim, gerçekleştiği okullar gibi fiziksel mekanlarda öğrencilere sunulan bilgi ve becerilerin doğrudan uygulandığı bir süreçtir. Bu nedenle, okullar toplumun ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir. Toplumun ilerlemesi için okulların sürekli olarak ekonomik, teknolojik, organizasyonel ve yönetsel açılardan geliştirilmesi ve güçlendirilmesi zorunludur (Lozette, 1992)

Eğitimin işlevini tamamlayabilmesi için öğrencilerin örgün eğitim kurumlarına devam etmesi gerekir. Devamsızlık, kişilerin belirli yerlere, örneğin okula, iş yerine veya toplantılara katılmadıkları durumu tanımlar. Bu kavram, bir öğrencinin okula yönelik olumsuz duygularının bir göstergesi olabilir, ancak yalnızca bu duygusal yönü içermez. Genellikle birden fazla etkenin etkileşimi veya tek başına varlığı, öğrencinin okula devamsızlık yapmasına veya okuldan uzaklaşmasına yol açabilir (Pehlivan 2006). Devamsızlık, çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir, bunlar arasında sağlık sorunları, ailevi zorluklar, motivasyon eksikliği, zorbalık, okulun kalitesizliği, öğretmenden kaynaklanan nedenler, yöneticilerden kaynaklanan nedenler, başarısız olma korkusu veya kişisel sorunlar gibi faktörler yer alabilir (Tutar, 2002).

Sık sık derslere katılmayan, ancak okula devam etmeye devam eden öğrenciler için "aktif devamsızlık" terimi kullanılırken, bazı nedenlerle okula hiç gitmeyen ancak kayıtları devam eden öğrenciler için ise "pasif devamsızlık" terimi kullanılmaktadır (MEB, 2009). Devamsızlığın önemli nedenlerinden biri aile ilişkileridir. Ailelerin çocuklarının düzenli okula gitmesi sorumluluğu vardır. Evdeki koşullar ve aile denetimi, devamsızlık üzerinde etkilidir. Araştırmalara göre, devamsızlık sorunu yaşayan öğrencilerin %44'ü ailelerinin de devamsızlık yaptığını belirtmektedir. Bazı aileler, mazeretsiz devamsızlığa göz yumar. Özetle, ailelerin tutumları okul devamsızlığını etkiler (Reid, 1999; Akt. Pehlivan, 2006).

Öğrencilerin okula katılımlarını etkileyen dış faktörler olduğunda, okul yönetimi gerekli tedbirleri almalıdır. Okul, öğrencilerin toplumsal bir çevrede eğitim aldığı yerdir ve bu çevrede öğrencilerin kabul edilme, saygı görme ve sevgi görmeleri önemlidir. Öğrencilerin okulda olumsuz duygusal deneyimler yaşamamaları gerekmektedir. Öğrencilerin okula katılmamalarının nedenleri arasında sağlık sorunları ve sınav kaygısı gibi faktörler yer alabilir. Özetle, öğrencilerin okula katılımını etkileyen konular önemlidir ve üzerinde çalışılmalıdır (Tutar, 2002).

Üstün yetenekli öğrencilerin devam ettiği bilim ve sanat merkezlerinde (BİLSEM) de öğrenciler devamsızlık sorunları yaşayabilmektedir. Üstün yetenek, psikoloji ve eğitim alanlarında, normalin üzerinde yetenek gösteren bireylerin performansına ilgi duyulan bir alandır. Ancak bu konuda ortak bir tanım ve fikir birliği henüz oluşmamıştır (Gagné, 2004; Housand, 2016;).

İnsanlar, ulusların kaderini şekillendirebilen bir güce sahiptirler; bu güçleri, ülkelerin varlığını etkileyebilme potansiyeline sahiptir (Davutoğlu, 2001). Nitelikli ve üstün yetenekli bireyler, bir ülkeye çok çeşitli katkılarda bulunabilirler. Öncelikle, nitelikli insanlar yüksek düzeyde bilgi ve beceriye sahip oldukları için, bilim, teknoloji, sanat ve iş dünyasında yenilikçi fikirlerle öne çıkabilirler. Bu da ülkenin rekabet gücünü artırabilir ve uluslararası alanda daha fazla tanınmasına yardımcı olabilir. Ayrıca, bu bireyler genellikle liderlik rollerinde kendilerine yer bulabilir ve genç nesillerin eğitimi ve rehberliği konusunda etkili olabilirler. Üstün yetenekli bireyler, araştırma ve geliştirme faaliyetleriyle yeni buluşlara veya keşiflere öncülük edebilir, bu da ekonomiye ve bilimsel ilerlemeye katkıda bulunabilir. Nitelikli ve üstün yetenekli insanlar, ülkenin gelişimine,

inovasyonuna ve kültürel zenginliğine büyük ölçüde katkı sağlayabilirler. Bu durum da üstün yetenekli bireylerin önemi daha da artmaktadır. Bu, üstün yetenekli bireylerin değerinin belirginleştiği bir durum. Genellikle, bu özel bireyler, bir ülkenin nüfusunun %2'sine tekabül etmektedir (Özden, 2015).

Üstün yeteneklilerin eğitimleri ülkemizde BİLSEM'lerde yapılmaktadır. BİLSEM'ler, ilkokuldan ortaöğretime kadar eğitim öğretim çağındaki olağanüstü yeteneklere sahip çocukların potansiyellerini arttırmak, yeteneklerini keşfetmelerine olanak tanımak ve en yüksek seviyede kullanmalarını sağlamak için özel olarak kurulmuş bir eğitim kurumudur (Bildiren, 2018).

BİLSEM'le kayıt olma hakkını kazanan öğrenciler kayıt sürecinden sonra, uyum, destek eğitim, bireysel yetenekleri fark ettirme, özel yetenekleri geliştirme ve proje üretimi ve yönetimi olmak üzere 5 programa tabi tutulurlar.

BİLSEM'lerdeki öğrencilerin devamsızlıklarına ilişkin öğrenci görüşlerini incelemek, eğitim ve öğretim süreçlerinin önemli bir yönünü aydınlatmak açısından oldukça kıymetlidir. Bu çalışma, birçok açıdan önem taşımaktadır:

1. Eğitim Kalitesi ve Verimliliği: Öğrencilerin devamsızlıkları, eğitim sürecindeki bir aksaklık ya da eksiklik olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin görüşleri, bu devamsızlıkların sebeplerini ve etkilerini anlamamıza yardımcı olabilir. Bu sayede eğitimde kaliteyi artırmak ve verimliliği sağlamak adına çözüm odaklı yaklaşımlar geliştirilebilir.
2. Öğrenci Memnuniyeti ve Motivasyon: Öğrencilerin eğitim ortamlarına olan bağlılığı, motivasyonu ve memnuniyeti, devamsızlık üzerinde doğrudan etkili olabilir. Öğrencilerin görüşleri, motivasyonlarını etkileyen faktörleri ve devamsızlık ile ilişkilendirmelerini anlamamıza yardımcı olabilir. Bu da eğitim ortamlarının öğrenci dostu ve motive edici hale getirilmesi için önemli ipuçları sunabilir.
3. Eğitim Politikaları ve Uygulamaları: Öğrencilerin görüşleri, eğitim politikaları ve uygulamalarıyla doğrudan ilişkilendirilebilir. Eğitim kurumları ve yetkililer, öğrenci bakış açılarını dikkate alarak daha etkili politikalar oluşturabilir ve uygulamalarını revize edebilir.

Bu nedenlerle, öğrenci görüşlerinin incelenmesi, eğitimde kalite, öğrenci memnuniyeti, toplumsal etki ve geleceğin şekillenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, eğitim alanında daha kapsamlı ve öğrenci odaklı çözümlerin geliştirilmesine büyük katkı sağlayabilir.

Bu çalışmanın amacı, BİLSEM'lerde devamsızlık gösteren öğrencilerin perspektiflerini anlamak ve belirlemektir. Temel hedefler şunlar olabilir:

1. Devamsızlığın Nedenlerini Anlamak: Öğrencilerin devamsızlık konusundaki düşünceleri, bu durumun altında yatan sebepleri belirlemeye yardımcı olabilir. Ailevi, eğitimsel, psikolojik ya da çevresel faktörler gibi nedenlerin öğrenciler açısından nasıl algılandığı ve etkilediği incelenebilir.
2. Eğitim Ortamını İyileştirmek İçin Çözüm Odaklı Yaklaşımlar Geliştirmek: Öğrencilerin görüşleri, eğitim sürecindeki eksiklikleri veya olumlu yönleri belirlememize yardımcı olabilir. Bu bilgiler ışığında, eğitim kurumları ve yetkililer, devamsızlığı azaltmak veya önlemek için yeni stratejiler geliştirebilir.
3. Öğrenci Memnuniyetini ve Motivasyonunu Artırmak: Öğrencilerin görüşleri, eğitim ortamının öğrenci dostu olup olmadığını ve motivasyonlarını nasıl etkilediğini yansıtabilir. Bu bilgiler, eğitimdeki memnuniyetsizlikleri anlamamıza ve gidermemize yardımcı olabilir.
4. Eğitim Politikalarını Geliştirmek: Öğrenci görüşleri, eğitim politikalarının etkinliği ve uygulanabilirliği konusunda önemli ipuçları sunabilir. Politika yapıcılar, öğrenci bakış açılarını dikkate alarak daha etkili ve öğrenci odaklı politikalar oluşturabilir.

Bu genel amaca yönelik aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

BİLSEM'lerde devamsızlık yapmanın nedeni nelerdir?

BİLSEM'lere öğrenci devamsızlıklarının çözümü için neler yapılabilir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmada, fenomenoloji olarak bilinen bir nitel araştırma yöntemi olan olgu bilim yöntemini kullanılmıştır. Olgu bilim yöntemi, fenomenolojiye dayanan ve anlaşılabilir da tam olarak anlaşılabilen olayları araştıran bir nitel araştırma yaklaşımıdır. Bu yöntem, bireylerin bir olgu hakkındaki deneyimlerini, algılarını ve bu deneyimlere verdikleri anlamları incelemeyi amaçlar. Katılımcıların bir olayı nasıl yaşadıklarını, hissettiklerini

ve bu olaya yükledikleri anlamları anlamak için olgu bilimden faydalanılır. Bu tür çalışmalar, incelenen olayın tanımı, boyutları, katılımcı deneyimleri ve bu deneyimlerden türetilen teoriler hakkında zengin ve değerli bilgiler sağlar (Özmen ve Karamustafaoglu, 2019).

Katılımcılar

Araştırmaya 2022-2023 eğitim öğretim yılında BİLSEM'e devam eden ve en çok devamsızlığı bulunan; 5 destek eğitim 1, 5 destek eğitim 2 programı öğrencisi, 5 özel yeteneklileri geliştirme (ÖYG 2) 8. Sınıf öğrencisi, 5 proje öğrencisi katılmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Betimsel Özellikleri

Program	Sınıf	Kız	Erkek	Devlet Okulu	Özel Okul	Yaş								
						7	8	9	12	13	16	17		
Destek 1	2	2	3	3	2	3	2							
Destek 2	3	2	3	4	1		1	4						
ÖYG 2	8	2	3	3	2				1	4				
Proje	12	2	3	3	2						1		4	

Veri Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada verilerin toplanması amacıyla araştırmacılarca yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunu pilot çalışması için 8 öğrenciye gönderilmiş ve 8 öğrenci tarafından doldurulmuştur. Öğrencilerden gelen dönütlere göre pilot uygulama çalışmasında yarı yapılandırılmış form üzerinde düzeltmeler ve eklemeler yapılmıştır. İki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formunun birinci bölümde katılımcıların betimsel özelliklerine ilişkin sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise BİLSEM'e devamsızlık nedenleri ve çözüm önerilerine yönelik ilgili ilgili sorular yer almaktadır.

Görüşmelerden elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Önce veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi süreci takip edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Toplanan tüm veriler detaylı bir biçimde incelenmiş ve benzer ifadeler gruplandırılmıştır. Bu adımın ardından, gruplanan ifadeleri temsil eden ana konular belirlenmiş ve en son aşamada bu konuların altında toplanan ifadeler düzenlenerek bulgular değerlendirilmiş ve açıklanmıştır.

BULGULAR

BİLSEM'lere devamsızlık yapmanın nedeni nelerdir? Sorusunun cevapları 4 tema başlığı altında analiz edilmiştir.

Destek 1-2 Programı Öğrencilerinin Devamsızlık Nedenleri İle İlgili Görüşleri;

1. Zaman ve Yorgunluk ile İlgili Tema:

- ✓ Bilsene devam etmek istiyorum, ancak zamanım yok.
- ✓ Bir çok kursa gidiyorum çok yoğunum ve yorgunum.
- ✓ Bilsene geldiğimde geç yatmak zorunda kalıyorum ve sabahları kalkamıyorum.

2. Ulaşım Sorunları ve Konum ile İlgili Tema:

- ✓ Ev ile bilsen arasındaki uzaklık.
- ✓ Ulaşım sorunları.
- ✓ Bilsene gitmek için uzun süreli ulaşım gereksinimi.

3. Aile ve Ebeveynler ile İlgili Temalar:

- ✓ Ebeveynlerin çalışma saatleri bilsen saatlerine uymaması.
- ✓ Bilsen ile ilgili isteksizlikleri.
- ✓ Ebeveynlerin BİLSEM yerine başka aktiviteleri tercih etmeleri.

4. Okul, Sınav Hazırlığı ile İlgili Temalar:

- ✓ Özel okul ve kurslara katılım.

Öğrenci cevapları:

- Ö1: *Bilseme devam etmeyi çok seviyorum, ancak anne ve babamın çalışma saati bilseme gelmemi engelliyor.*
- Ö2: *Çok yoruluyorum.*
- Ö3: *Çok yoğunum. Bilseme gelmeyi seviyorum ama çok kursum var ve yoruluyorum. Bilseme gece gelmek beni yoruyor.*
- Ö4: *Haftada 3 gün bilseme gelmek beni yoruyor. Ödevlerimi yapamıyorum. Bilsemi seviyorum ama yorucu oluyor.*
- Ö5: *Ulaşım sorunumuz var. Annem ile iki araç değiştirerek bilseme geliyoruz. Bilseme gidişimiz ve gelişimiz yaklaşık 2 saat sürüyor. Gece ödevlerimi yetiştiremiyorum. Geç yatmak zorunda kalıyorum. Sabah kalkamıyorum.*
- Ö6: *Evimiz bilseme uzak. Otobüs ile gidiş gelişim zor. Yoruluyorum. Uykusuz kalıyorum.*
- Ö7: *Bilseme uzak yerde oturuyoruz. Evime yakın bilsem var ama ilçe farklı olduğu için gidemiyorum.*
- Ö8: *Özel okuldan geç çıkıyoruz. Okulda zaten çok zaman geçiriyorum. 2-3 gün bilseme gelmek beni yoruyor.*
- Ö9: *Her gün bir kursa gidiyorum. Kurs saatim ile bilseme gelme saatim çakışıyor. Annem ve babam bilsem yerine kursa gitmemi istiyorlar.*
- Ö10: *Gidiş gelişim çok zor.*

Öğrencilerin Devamsızlığın Çözümüne İlişkin Görüşleri De Aşağıda Belirtilmiştir.

- ✓ Bilsemin gündüz saatlerinde alınması,
- ✓ Bilsem etkinliklerinin sadece bir gün olması,
- ✓ Evime yakın bir bilseme gitme tercihi, bana yakın olan bilsem farklı ilçede,
- ✓ Bilseme geldiğim günler okuldan erken çıkma imkanının verilmesi,
- ✓ Kurs saatleri ile bilsem saatlerinin uyumlu hale getirilmesi,
- ✓ Servis hizmetlerinin sunulması,

Öğrenci cevapları:

- Ö1: *Anne ve babasının çalışma saati uymayan öğrenciler için öğrenci servisi ayarlanabilir.*
- Ö2: *Bilsem gündüz olsun.*
- Ö3: *Bilsem gece olmasın.*
- Ö4: *Gece olacaksa bir gün olsun. Ya da gündüz bilsem olsun.*
- Ö5: *Servis olması gerekir.*
- Ö6: *Servis istiyorum*
- Ö7: *Evime yakın bilseme gitmek istiyorum.*
- Ö8: *Bilseme gittiğim günler okuldan erken çıkmam gerekir bence. Son derslerde bir şey yapmıyoruz.*
- Ö9: *Kurs saatlerim ile bilsem saatlerim ayarlanması gerekir.*
- Ö10: *Servis uygulaması olması lazım.*

ÖYG 2 Öğrencilerinin Devamsızlık Nedenleri İle İlgili Görüşleri;

Öğrencilerin tamamı LGS'ye hazırlandığını, zamanının olmadığını, kurs ve özel derslerinin olduğunu, kurstan çıkıp bilseme gitmenin zor olduğunu, ulaşım sorunlarının olduğunu, eve geldiklerinde ders çalışmaya vakitlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

- Ö11: *Bu yıl LGS sınavına hazırlanıyorum. Bu nedenle gitmem zor oluyor. Zamana ihtiyacım var.*
- Ö12: *Sınava hazırlanıyorum. Zamanım yok. Kursa gidiyorum.*
- Ö13: *Sınav hazırlık sürecindeyim. Bilseme gelip gitmem zaman alıyor. 2 günüm gidiyor.*
- Ö14: *Özel okul öğrencisiyim. Okuldan geç çıkıyorum. Sınav süreci var. Zamanım yok. Zaman çok önemli.*

Ö15: *Okuldan çıkıp kursa gidiyorum. Kurstan çıkıp bilsem gitmek beni yoruyor. Eve geldiğimde ders çalışmaya vaktim kalmıyor.*

ÖYG 2 Öğrencilerinin Devamsızlığın Çözümüne İlişkin Görüşleri;

- ✓ LGS'de ek puan verilmesi,
- ✓ 8. Sınıfta ya bilsem ya da sınavın olmaması,
- ✓ 8. Sınıfta bilsem 1 gün ve 1 ders olması,
- ✓ Bilsemelerde de sınavlara hazırlık sürecinin olması.

Öğrenci cevapları:

Ö11: *LGS de ek puan verilmeli. Gelişimizin bir anlamı olmalı.*

Ö12: *8. sınıfta bilsem olmamalı. Ya da sınav olmamalı.*

Ö13: *8. sınıfta bilsem 1 ders ve 1 gün olmalı.*

Ö14: *Bilsemde de sınava hazırlık süreci olabilir.*

Ö15: *8. sınıfta bilsem olmazsa iyi olur. Çünkü sınava hazırlanamayız.*

Proje Öğrencilerinin Devamsızlık Nedenleri İle İlgili Görüşleri;

- ✓ Üniversite sınavına hazırlandıkları ve zamana ihtiyaçlarının olduğu,
- ✓ Bilsem ulaşımın zor olduğu ve 2 araç değiştirdiği,
- ✓ Haftada 2 gün gidiş geliş yapmam zaman kaybına neden olduğu,
- ✓ Bilsem gitmek için vaktinin olmadığı, son sınıfta olduğu ve sınava hazırlandığı ifade ediliyor.

Öğrenci cevapları:

Ö16: *Üniversite sınavına hazırlanıyorum. Evim bilsem uzak. 2 araç değiştiriyorum. 2 gün gidiş geliş yapmam zaman kaybına neden oluyor.*

Ö17: *Sınav hazırlığındayım. Zamanım çok kıymetli.*

Ö18: *Sınava hazırlandığım için bilim ve sanat merkezine devam edemedim.*

Ö19: *Bilsem gitmek için vaktim yok. Son sınıftayım. Sınava hazırlanıyorum.*

Ö20: *Zamanım yok.*

Proje Öğrencilerinin Devamsızlığın Çözümüne İlişkin Görüşleri;

- ✓ Servis ayarlanması.
- ✓ Bilsem günde bir ders olmalı veya son sınıfta proje hazırlanmamalı.
- ✓ Sınavlara ek puan verilmesi.
- ✓ Sınav hazırlığına katkı sağlamalı.

Öğrenci cevapları:

Ö16: *Servis konulabilir o zaman biraz zaman kazanırız. Ya da bilsem günde bir ders olmalı. Son sınıfta proje hazırlanmamalı. Vaktimiz yok.*

Ö17: *Bilsem gelmek sınav sürecinde bir şey kazandırmıyor. Kafamız sınavda.*

Ö18: *Sınav sürecinde bilsemde sınava hazırlık süreci olabilir. Bu bilsem mantığına aykırı ama bizim de zamana ihtiyacımız var.*

Ö19: *Sınav katkısı yok. Sınava katkı süreci olmalı.*

Ö20: *Zamanım olmadığı için gelmek istemiyorum.*

SONUÇ VE TARTIŞMA

BİLSEM'de farklı programlardaki öğrencilerin devamsızlıkla ilişkili nedenlerini ve öneri düzlemindeki bakış açıları incelenmiştir. Destek 1-2 programı öğrencilerinin zaman, yorgunluk, ulaşım, aile ilişkileri ve sınav

hazırlığıyla ilişkili temalar üzerinde odaklandığı belirlenmiştir. Öğrenciler, çözüm önerilerinde ise BİLSEM'in gündüz saatlerine alınması, etkinliklerin tek güne sıkıştırılması gibi önerileri öne sürmüştür.

ÖYG 2 programı öğrencileri, LGS'ye hazırlık sürecinde zaman kısıtlılığı, ulaşım sıkıntısı, kurs ve özel derslerle çakışma gibi nedenleri devamsızlıkla ilişkilendirirken, çözüm önerileri arasında LGS'de ek puan verilmesi, BİLSEM'in sınırlı bir formatta sunulması gibi öneriler öne çıkmaktadır.

Proje programı öğrencileri ise üniversite sınavı hazırlığından kaynaklı zaman sıkıntısı, zorlu ulaşım koşulları ve sınav odaklı yoğunluk gibi sebeplerle devamsızlık yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Çözüm önerileri arasında servis hizmeti, BİLSEM'in gününün azaltılması ya da proje hazırlanmaması gibi öneriler öne çıkmaktadır.

Bu çalışma, BİLSEM'in farklı programlarına devam eden öğrencilerin devamsızlıkla ilgili deneyimlerini ve çözüm önerilerini derinlemesine ele alarak, eğitim programlarının öğrenci ihtiyaçlarına daha uygun hale getirilmesine yönelik önemli ipuçları sunmaktadır.

Kazu ve Şenol (2012) tarafından gerçekleştirilen "Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (Bilsem Örneği) benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmada öğrenciler SBS ve LYS nedeniyle devamsızlık yaptıkları belirlenmiştir.

Çelik-Şahin ve Şahin (2014) tarafından yürütülen BİLSEM öğrencilerinin bu kurumlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi başlıklı çalışmalarında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmada öğrenciler diğer kursları ile BİLSEM saatlerinin çakıştığını beyan etmişlerdir.

Demirtaş ve Çulha (2017) Bilim Ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Devamsızlık Sorunu çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Devamsızlığın nedeni olarak sınav, ulaşım sıkıntısı, zaman problemi ve yoğunluk olarak belirlenmiştir.

Sezginsoy'un (2007) çalışmasına benzer şekilde, öğretmenlerin yoğunluğunun karşılaştığı sorunların büyük bir kısmının öğrenci devamsızlığıyla ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Bir diğer sorun ise öğrencilerin hem merkezi sınavlara hem de okuldaki sınavlara hazırlanma süreçlerinde yaşadıkları zorluklar, düzensiz devam etmeleri ve bu nedenle eğitim-öğretim sürecinin sekteye uğramasıdır. Eğitimdeki bu aksaklık, BİLSEM'lerde proje üretiminin en üst seviyede gerçekleşmemesi sorununu da beraberinde getirmektedir.

Özkan'ın (2009) araştırması, üstün yetenekli öğrencilerin sınav kaygılarının, BİLSEM devamsızlık oranlarını artırdığını tespit etmiştir. Ayrıca, bu öğrenciler, Bilim ve Sanat Merkezlerindeki konuları tam olarak anlamada yaşadıkları sorunu, kendi bilgi eksikliklerinden kaynaklanan bir zorluk olarak ifade etmişlerdir.

ÖNERİLER

Yukarıda belirtilen sonuçlara dayanarak araştırma yapacak kişilere ve uygulayıcılara yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Esneklik Sağlama:

✓ Eğitim programları, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına cevap verebilecek esneklikte olmalıdır. Özellikle sınav hazırlığı gibi kritik dönemlerde, öğrencilere daha esnek bir katılım imkanı sunulabilir.

2. Ulaşım Kolaylığı:

✓ Öğrencilerin ulaşım sorunları, devamsızlığı etkileyen temel bir faktördür. Eğitim kurumları, ulaşım hizmetlerini gözden geçirerek öğrencilere bu konuda destek sağlanabilir.

3. Aile ve Ebeveyn İş Birliği:

✓ Ailelerin eğitim sürecine aktif katılımı, özellikle devamsızlık konusunda önemli bir faktördür. Eğitim kurumları, ailelerle iş birliği içinde olup, onların ihtiyaçlarına uygun programlar geliştirebilir.

4. Bilsemin Programlanması:

✓ Ders saatlerinin ve programların öğrenci ve veli işbirliğinde hazırlanması devamsızlığı azaltabilir.

5. İletişim ve Farkındalık:

✓ Öğrencilere ve ailelere, devamsızlığın önemi ve sonuçları konusunda farkındalık yaratılmalıdır. Aynı zamanda öğrencilerin ve ailelerin programın tasarımı ve uygulanmasına yönelik süreçte katılımı teşvik edilmelidir.

6. Teknoloji Destekli Çözümler:

- ✓ Uzaktan eğitim veya online kaynaklar gibi teknoloji destekli çözümler, öğrencilere daha fazla esneklik ve erişim imkanı sağlayabilir. Bu tür olanaklar, devamsızlıkla mücadelede etkili olabilir.

Bu öneriler, devamsızlıkla mücadelede çözüm odaklı yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Uygulayıcılar ve araştırmacılar, bu öneriler doğrultusunda eğitim programlarını ve politikalarını yeniden düzenleyerek, öğrencilerin ihtiyaçlarına daha duyarlı bir yaklaşım benimseyebilir.

KAYNAKÇA

- Bildiren, A.(2019). *Özel Yetenekli Çocukların Tanınması: Öğrenme Güçlüğü ve Özel Yetenek*. Maya Akademi, İstanbul, 239-255s.
- Çelik-Şahin, Ç., ve Şahin, Ç. Ç. (2014). Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin bu kurumlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *HAYEF Journal of Education*, 11(1), 101-117.
- Davutoğlu, A. (2001). *Stratejik Derinlik Türkiye'nin Uluslararası Konumu*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Demirtaş, H. ve Culha, A. (2017) Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Devamsızlık Sorunu. *Eyuder Yayınları*.
- Gagné, F. (2004). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High Ability Studies*, 15(2), 119-147. <https://doi.org/10.1080/1359813042000314682>
- Gökkyer, N. (2012). Ortaöğretim okullarındaki devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 913-938.
- Housand, A. (2016). Centennials: The world is waiting! Parenting for high potential, 5(2), 6-9.
- Kazu, İ. Y. ve Şenol, C. (2012). Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (Bilsem Örneği). *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 13-35.
- Lezotte ,L. (1992). *Creating The Total Quality Effective School*. Oklahoma.
- MEB (2009). *Devamsızlık ve Okulu Terk Riski Durum Saptaması ve İhtiyaç Analizi Raporu*. Ankara.
- Özden, B. (2015). *Yönetim bilimi açısından üstün yetenekli çocukların duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Özkan, D. (2009). Yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerine göre bilim ve sanat merkezlerinin örgütsel etkililiği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Politikası Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Özmen, H. ve Karamustafaoğlu, O. (Ed.) (2019). *Eğitimde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Pehlivan, Z. (2006), *Resmi genel liselerde öğrenci devamsızlığı ve buna dönük okul yönetimi politikaları (Ankara ili örneği)*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve Sanat Merkezi Uygulamasının Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Tutar, H. (2002). *Türk Cumhuriyetleri ve akraba topluluklarından gelen öğrencilerin başarısızlık nedenleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Kırıkkale.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları. Ankara